

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 йилдан нашр этилади
Йилда 6 марта чиқади

6-2021

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

Муассис: Фарғона давлат университети.

«FarDU. ILMİY XABARLAR – НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФерГУ» журнали бир йилда олти марта чоп этилади.

Журнал филология, кимё ҳамда тарих фанлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий аттестация комиссиясининг докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Журналдан мақола кўчириб босилганда, манба кўрсатилиши шарт.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 2 сентябрда 1109 рақами билан рўйхатга олинган.

Муқова дизайни ва оригинал макет ФарДУ таҳририят-нашриёт бўлимида тайёрланди.

Таҳрир ҳайъати

Бош муҳаррир
Масъул муҳаррир

ШЕРМУҲАММАДОВ Б.Ш.
ЗОКИРОВ И.И

ФАРМОҒОНОВ Ш. (Ўзбекистон)

JEHAN SHANZADAN NAYYAR (Япония)

ҒУЛОМОВ С.С. (Ўзбекистон)

БЕЗГУЛОВА О.С. (Россия)

LEEDONG WOOK. (Жанубий Корея)

БЕРДЫШЕВ А.С. (Қозоғистон)

РАШИДОВА С. (Ўзбекистон)

АЪЗАМОВ А. (Ўзбекистон)

КАРИМОВ Н.Ф. (Ўзбекистон)

ВАЛИ САВАШ ЙЕЛЕК (Туркия)

КЛАУС ХАЙНСГЕН (Германия)

ЧЕСТМИР ШТУКА (Словакия)

ЗАЙНОБИДДИНОВ С. (Ўзбекистон)

БАХОДИРХОНОВ К. (Ўзбекистон)

ТОЖИБОЕВ К. (Ўзбекистон)

Таҳририят кенгаши

ҚОРАБОЕВ М. (Ўзбекистон)

ЮЛДАШЕВА Д. (Ўзбекистон)

ОТАЖОНОВ С. (Ўзбекистон)

ЖЎРАЕВ Х. (Ўзбекистон)

ЎРИНОВ А.Қ. (Ўзбекистон)

КАСИМОВ А. (Ўзбекистон)

РАСУЛОВ Р. (Ўзбекистон)

САБИРДИНОВ А. (Ўзбекистон)

ОНАРҚУЛОВ К. (Ўзбекистон)

ХОШИМОВА Н. (Ўзбекистон)

ГАЗИЕВ Қ. (Ўзбекистон)

ҒОФУРОВ А. (Ўзбекистон)

ЮЛДАШЕВ Г. (Ўзбекистон)

АДҲАМОВ М. (Ўзбекистон)

ХОМИДОВ Ғ. (Ўзбекистон)

ЎРИНОВ А.А. (Ўзбекистон)

ДАДАЕВ С. (Ўзбекистон)

ХОНКЕЛДИЕВ Ш. (Ўзбекистон)

АСҚАРОВ И. (Ўзбекистон)

ЭГАМБЕРДИЕВА Т. (Ўзбекистон)

ИБРАГИМОВ А. (Ўзбекистон)

ИСОМИДДИНОВ М. (Ўзбекистон)

ИСАҒАЛИЕВ М. (Ўзбекистон)

УСМОҒОНОВ Б. (Ўзбекистон)

ТУРДАЛИЕВ А. (Ўзбекистон)

АШИРОВ А. (Ўзбекистон)

АХМАДАЛИЕВ Ю. (Ўзбекистон)

МАМАТОВ М. (Ўзбекистон)

МЎМИНОВ С. (Ўзбекистон)

ХАКИМОВ Н. (Ўзбекистон)

МАМАЖОНОВ А. (Ўзбекистон)

БАРАТОВ М. (Ўзбекистон)

ИСКАНДАРОВА Ш. (Ўзбекистон)

ОРИПОВ А. (Ўзбекистон)

ШУКУРОВ Р. (Ўзбекистон)

Муҳаррирлар:

Ташматова Т.
Жўрабоева Г.
Шералиева Ж.

Таҳририят манзили:

150100, Фарғона шаҳри, Мураббийлар кўчаси, 19-уй.
Тел.: (0373) 244-44-57. Мобил тел.: (+99891) 670-74-60
Сайт: www.fdu.uz

Босишга рухсат этилди:

Қоғоз бичими: - 60×84 1/8

Босма табоғи:

Офсет босма: Офсет қоғози.

Адади: 50 нусха

Буюртма №

ФарДУ нусха кўпайтириш бўлимида чоп этилди.

Манзил: 150100, Фарғона ш., Мураббийлар кўчаси, 19-уй.

**Фарғона,
2021.**

Аниқ ва табиий фанлар

МАТЕМАТИКА

М.Исмоилов, З.Кўпайсинова Параболо-гиперболик типдаги модел тенглама учун нолокал масалалар	6
---	---

БИОЛОГИЯ, ТУПРОҚШУНОСЛИК

Ж.Абдурахмонов, Х.Муйдинов, М.Рахимов Индивидларнинг умр кўриш давомийлиги ҳақида	11
В.Исаков, У.Мирзаев, М.Юсупова Фарғона водийси қумли даҳалар тупроқлари	14
А.Махсумов, Б.Исмаилов 1-фенил азонифтол-2 пропаргил эфири ва унинг ҳосилаларининг олиниши	20

КИМЁ

Х.Юлдашев, Ю.Мансуров Оксид катализаторларда ис газининг оксидланиши	24
С.Хушвақтов, Ю.Файзуллаев, М.Жўраев, Д.Бекчанов, М.Мухамедиев Пластикат поливинилхлорид асосидаги янги поликомлексоннинг ғоваклик даражаси ва сорбцион хоссалари	29

Ижтимоий-гуманитар фанлар

ИҚТИСОДИЁТ

И.Носиров Иқтисодиётнинг глобаллашуви шароитида табиий бойликлардан фойдаланишда экологик менежментнинг назарий ва методологик асослари	33
С.Хусанбоев Туризм соҳасини ривожлантиришнинг айрим масалалари	40

ФАЛСАФА, СИЁСАТ

Ў.Аҳмедова Таълимнинг ижтимоийлашувида маънавий тарбия масаласи	44
---	----

ТАРИХ

О.Маҳмудов Ўрта аср Испания таржима марказларида лотин тилига ўгирилган асарлар	47
С.Юлдашев Фарғона сомоний волийлар бошқаруви даврида	53
А.Атаходжаев Илк ўрта асрларда Марказий Осиёдаги этнослараро маънавий маданиятнинг ўзаро таъсири	61
И.Фуломов 1939 йилда Ўзбекистон ССРда ўтказилган аҳолини рўйхатга олиш тадбирига доир	67
А.Алохунов Бронза ва илк темир даври чорвадорлари ишлаб чиқариш хўжалигига доир айрим мулоҳазалар	73
В.Абиров Ўзбек халқи этногенези ва этник тарихи муаммосининг антропологик тадқиқотларда акс этиши	77
Ш.Холикулов Россия империяси суд-ҳуқуқ органлари тизимида нотариал идоралар фаолияти	84
Ш.Усанов Янги Ўзбекистонда миллатлараро тотувликни таъминлаш сиёсатининг замонавий хусусиятлари	89

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ СИЁСАТИНИНГ
ЗАМОНАВИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ
СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПОЛИТИКИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ МЕЖНАЦИОНАЛЬНОГО
СОГЛАСИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ
CONTEMPORARY STATE OF INTERNATIONAL AGREEMENT POLICY IN NEW UZBEKISTAN**

Усанов Шуҳрат Мусурмонович¹

¹Усанов Шуҳрат Мусурмонович

– Тошкент Тиббиёт академияси Термиз филиали,
ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси ассистенти

Аннотация

Мақолада мустақиллик йилларида Ўзбекистон Республикасида миллатлараро муносабатлар соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар, миллатлараро муносабатларнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари, шунингдек, миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлашда миллий-маданий марказларнинг ўрни ва аҳамияти сўз этилади. Мақолада бу ташкилий ишларнинг барчаси миллатлараро муносабатларнинг янада ривожланишига хизмат қилиши асослаб берилган.

Аннотация

В статье рассматриваются реформы в сфере межнациональных отношений в Республике Узбекистан в годы независимости, организационно-правовые основы межнациональных отношений, а также роль и значение национально-культурных центров в укреплении межнационального согласия. В статье утверждается, что эта организационная работа способствует дальнейшему развитию межнациональных отношений.

Annotation

The article examines the reforms in the field of interethnic relations in the Republic of Uzbekistan over the years of independence, the organizational and legal foundations of interethnic relations, as well as the role and importance of national and cultural centers in strengthening interethnic relations. The article argues that all this organizational work will contribute to the further development of interethnic relations.

Таянч сўз ва иборалар: миллат, миллатлараро тотувлик, миллий сиёсат, халқлар дўстлиги, ҳуқуқий асос, миллий-маданий марказ, концепция, муносабатнома, форум.

Ключевые слова и выражения: национальность, межнациональное согласие, национальная политика, дружба народов, правовые основы, национально-культурный центр, концепция, обращение, форум.

Key words and expressions: nationality, interethnic harmony, national policy, friendship of peoples, legal foundations, national cultural center, conception, appeal, forum.

Ўзбекистонда кечаётган демократик жараёнлар, ислохотлар истиқболи кўп жиҳатдан, миллатлараро муносабатларнинг ҳолатига, бу соҳада пайдо бўладиган турли таҳдидларга қарши курашни кучайтириш, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, ёшларни миллий ғоя, демократик қадриятларга содиқлик руҳида тарбиялашга кўп жиҳатдан боғлиқ. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг бешинчи устувор йўналиши сифатида хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, яқин қўшничилик муҳитини яратишга қаратилган пухта ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий ташқи сиёсатни юритиш белгиланганлиги бу борадаги ишларни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтаришга замин яратмоқда. “Миллатлараро

тотувлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, – деб таъкидлайди Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев, – турли дин вакиллари ўртасида ўзаро ҳурмат ва дўстона муносабатларни ривожлантириш, қайси дин ва эътиқодга мансублигидан қатъи назар, барча фуқароларнинг тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш бундан буён ҳам энг муҳим вазифаларимиздан бири бўлиб қолади”[1:4]. Шу нуқтаи назардан, жамият демократлашувида миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш муаммосини тадқиқ қилиш, унинг замонавий йўналишлари ва омилларини ўрганиш долзарб вазифа ҳисобланади.

80-йиллар охири – 90-йиллар бошларига келиб, советлар давридаги миллий муаммоларни ҳал қилиш йўллари ўзини оқламаганлиги яққол кўриниб қолди. Иттифоқнинг парчаланиши арафасида юзага келган миллатлараро низо ва адоватларга

миллий сиёсатда йиллар давомида тўпланган нуқсон ва камчиликларнинг оқибати, деб қарашимиз мумкин.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганидан сўнг миллатлараро муносабатлар ривожда бутунлай янги ижтимоий-иқтисодий вазият юзага келди. Кўп миллатли республикада бозор муносабатларига ўтиш шароитида барқарорликни таъминлаш учун кам сонли миллат ва элатларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини камситмайдиган, пухта ўйланган миллий сиёсатни амалга ошириш зарур эди [2]. Мустақилликнинг дастлабки йилларида амалга оширилган миллий сиёсат натижасида республикада яшовчи барча миллат вакилларининг конституциявий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларнинг тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш, маданиятини, урф-одатларини сақлаб қолиш, ўз она тилида гапиришига ва таълим олишига барча имкониятлар яратилди.

Ўзбекистон Республикасида мустақилликнинг дастлабки кунларидан мана шундай миллатлараро муносабатлар кескинлашган таҳликали бир даврда миллатлараро муносабатлар давлат сиёсати даражасига кўтарилиб, миллатлараро тотувликни мустаҳкамлашга, ёш авлодни миллатлараро бағрикенглик, байналмилалчилик руҳида тарбиялашга катта эътибор берилди.

Мамлакатимизда миллатлараро муносабатларнинг ҳуқуқий асослари яратилиб, бу, юртимиздаги тинч-осуда ҳаёт, сиёсий барқарорлик ва миллатлараро тотувликнинг гарови бўлиб келмоқда.

Мустақиллик йилларида миллатлараро дўстликни мустаҳкамлаш, жамиятимизда турли миллат ва элат вакиллари ўртасида уюшқоқлик ва меҳр-оқибат муносабатларини сақлаш, ёш авлодни она Ватанга садоқат, миллий ва умуминсоний қадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор берилмоқда. Бугун мамлакатимизда 130 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил ва иноқ яшамоқда. Улар умумий уйимиз – Ўзбекистонимиз равнақи йўлида бирлашиб, барча соҳа ва тармоқларда фидокорона меҳнат қилмоқда, ривожланган бозор иқтисодиёти ва кучли фуқаролик жамиятига асосланган ҳуқуқий

демократик давлат қуришга муносиб ҳисса қўшмоқда [3].

Бугунги кунда миллатлараро муносабатлар соҳасида давлат сиёсатининг амалга оширилиши натижасида юртимизда ҳар бир миллат вакилининг ўз она тилида таълим олиши, ўз имкониятларини юзага чиқариши учун барча шароитлар яратилган ва шу заминда истиқомат қилаётган ҳар бир миллат вакили ушбу ягона ватаннинг гуллаб ривожланишига ҳисса қўшишга ва муносиб фарзанд бўлишга ҳаракат қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёев бошчилигида миллатлараро муносабатлар соҳасида қўлга киритилган ютуқлар янада мустаҳкамланиб, кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёев томонидан 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта асосий йўналиши бўйича қабул қилинган Ҳаракатлар стратегиясининг бешинчи йўналиши сифатида «Хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат соҳасидаги асосий йўналишлар» белгиланди [4]. Бунда миллатлараро тотувликни таъминлаш энг аҳамиятли вазифа сифатида белгиланган ва бу вазифаларнинг ижроси бўйича амалий ишлар қилинмоқда.

2017 йил 24 январда Республика байналмилал маданият маркази ташкил этилганининг 25 йиллигига бағишланган учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёев миллатлараро муносабатлар соҳасидаги вазифалар ҳақида гапириб ўтади. Шунинг ичида «Фанлар Академияси институтлари билан ҳамкорликда мамлакатимизда миллатлараро муносабатларни янада ривожлантириш ва уйғунлаштиришга бағишланган илмий тадқиқотлар ўтказишни ташкил этиш Республика байналмилал маданият марказининг яна бир долзарб вазифаси, деб ҳисоблайман», [5] деб кўрсатади.

2017 йил 19 майда «Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонининг қабул қилиниши

ТАРИХ

жамиятда тинчлик, барқарорлик ва миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш ва янада ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлди. Фармон бўйича Республика байналмилал маданият маркази ва дўстлик жамиятларининг маркази негизда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари қўмитаси ташкил қилинди [6]. Фармон мамлакатда миллатлараро тотувлик, тинчлик ва барқарорликни таъминлаш бўйича ягона тизимни ривожлантириш, миллий-маданий марказлар учун яна да қулай ва кенг имкониятлар яратиш, марказларнинг иш фаолиятини янги босқичга кўтаришга хизмат қилади.

2019 йил 15 ноябрда «Миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонининг қабул қилиниши миллатлараро муносабатлар соҳасида амалга оширилаётган ишларни янги босқичга кўтарди. Фармонда миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсатининг асосий йўналишлари, миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепцияси, шунингдек 2019 – 2021 йилларда миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясини амалга ошириш бўйича «Йўл харитаси» тасдиқланди [7]. Бу Фармоннинг қабул қилиниши ушбу соҳадаги амалга оширилаётган ишларни тизимлаштиришга, жойларда миллатлараро муносабатларнинг ҳолатини мониторинг қилиш механизмларини ишлаб чиқишда катта аҳамиятга эга ҳисобланади.

2020 йил 29 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга навбатдаги Мурожаати ўзининг долзарблиги ва стратегик аҳамияти билан сиёсатчи экспертлар, кенг жамоатчилик орасида катта қизиқиш уйғотди.

Парламентга Мурожаатномада Президентимиз томонидан кўтарилган масалалар орасида ҳудудимизда яшаб келаётган кўпмиллатли халқимизнинг азалий дўстона муносабатларини янада

мустаҳкамлашга қаратилган ташаббуслари шу соҳада давлатимиз раҳбари олиб бораётган оқилona сиёсатининг намунаси эканлигини яна бир қарра исботлайди.

2019 йилги Мурожаатномада Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари қўмитаси томонидан 30 июль – Халқаро дўстлик куни муносабати билан “Дўстлик” ҳафталигини ташкил этиш ҳамда ушбу ҳафталик доирасида “Дўстлик” халқаро форум-фестивалини ўтказиш ҳақида киритган таклифи илгари сурилди. Бу йил эса, ушбу санани Ўзбекистонда “Халқлар дўстлиги куни” деб белгилаш таклифи, илгари сурилган ташаббусларнинг мантиқий давоми бўлди [8].

2021 йил 5 февраль куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн иккинчи ялпи мажлисида “Халқлар дўстлиги кунини белгилаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинди.

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, шунингдек вазмин, ўзаро фойдали ташқи сиёсатни амалга ошириш масалалари устувор вазифа сифатида белгиланди.

Мазкур вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган “Халқлар дўстлиги кунини белгилаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида халқимизга хос бағрикенглик ва азалий дўстлик ғоялари ифода топган.

Давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 4 майдаги Фармони асосида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри марказларида “Дўстлик уйлари” ташкил этилди. Халқлар дўстлиги ва умумхалқ бирдамлик кунини байрам сифатида белгилашдан

асосий мақсад инсонлар, халқлар, давлатлар, умуман олганда, жамиятнинг турли қатламлари ҳамда тузилмалари ўртасида ҳамжиҳатлик, бағрикенглик, миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш ва дўстлик алоқаларини янада ривожлантиришдан иборат [9].

2021 йилнинг 5 февраль куни Тараққиёт стратегияси маркази ташаббуси билан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси,

Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари кўмитаси, Адлия вазирлиги, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамда Жаҳон банкининг Ўзбекистондаги ваколатхоналари, ЕХХТнинг Ўзбекистондаги лойиҳалари координатори ҳамкорлигида «Ўзбекистон Республикаси Президенти Мурожаатномаси: Ҳаракатлар стратегиясининг тўрт йиллик самарадорлиги ва 2021 йилга мўлжалланган устувор вазифалар» мавзусида халқаро форум бўлиб ўтди.

Анжуманда Президент Мурожаатномасининг устувор жиҳатларига алоҳида тўхталиб, Ўзбекистон бугунги жаҳон ҳамжамияти учун синовли бўлган пандемия даврида ҳам жадал тараққий этаётгани, иқтисодиётда барқарор ўсиш суръатларига эришаётгани, энг асосийси, аҳолининг ижтимоий муҳофазасини таъминлаш борасида бир қатор ҳаётий ташаббусларнинг амалга оширилиши натижасида фуқароларнинг турмуш фаровонлиги юксалаётган мамлакат сифатида халқаро ҳамжамият томонидан эътироф этилаётгани кайд этилди.

2017–2020 йилларда Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари кўмитаси ҳамкорлигида, миллий маданий марказлар иштирокида республика миқёсида 7 912 та тадбир ўтказилди. Шулардан 351 таси илмий-амалий конференция ва семинар, 1 710 таси давра суҳбати, 1 108 таси кўргазма, 2 735 таси мусиқий-бадиий кеча ва концертлар, 1 982 таси учрашув, 14 та форум, 12 та халқаро конференциялар ўтказилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Миллатлараро муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш соҳасида хорижий тажрибани ўрганиш ва таҳлил қилиш натижасида қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича Кўмита ходимлари томонидан 23 та концептуал ҳужжат лойиҳаси тайёрланган ва хусусан, 2020 йилда 1 та Қонун, 4 та Ҳукумат қарори лойиҳаси ишлаб чиқилиб, Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш соҳасида 2021 йилга мўлжалланган асосий вазифалар ҳақида ахборот берилди.

Форумда иштирок этган халқаро ташкилотлар вакиллари – Бирлашган миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги

доимий координатори Хелена Фрейзер, Элчи, ЕХХТнинг Ўзбекистондаги лойиҳалари координатори Жон МакГрегор, Жаҳон банкининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Марко Мантованелли ва бошқалар ўз чиқишларида Президент Шавкат Мирзиёевнинг Парламент ҳамда халққа йўллаган Мурожаатномасида илгари сурилган таклиф ва ташаббуслар замонавий халқаро тамойиллар билан ҳамоҳанг эканига эътибор қаратишди [10].

Қабул қилинган қарор ва фармонлар асосида Ўзбекистон Республикасида миллатлараро муносабатларни ривожлантирувчи миллий-маданий марказлар ҳар бир ҳудудда ташкил қилинган. Марказларнинг мақсади Ўзбекистон Республикасида миллатлараро дўстлик алоқаларини ривожлантиришга йўналтирилган.

Мамлакатимизда ҳозирги вақтда 147 та миллий маданий марказ фаолият юритиб [11], республика Байналмилал маданият маркази уларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб, амалий ва услубий ёрдам бериб келмоқда.

Мустақиллик йилларида миллий маданий марказларнинг 120 дан ортиқ фаол аъзоси давлат мукофотларига сазовор бўлди, орден ва медаллар билан тақдирланди, шунинг ичида 14 аъзосига «Ўзбекистон Қаҳрамони» олий унвони берилди [12]. Бу кўрсаткичлар Ўзбекистон Республикасида миллатлараро муносабатларга юқори даражада эътибор берилаётганлигининг яққол намунаси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг барча ҳудудлари каби Қорақалпоғистон Республикасида ҳам миллатлараро муносабатлар соҳасида самарали ишлар олиб борилмоқда. Республикада миллатлараро муносабатларнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари яратилиб, бу Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясида, Қорақалпоғистон Республикасининг давлат тили ҳақидаги қонунида, соҳага оид Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 15 ноябрдаги “Миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-

ТАРИХ

5876-сонли Фармони ва 2019-2021 йилларда Миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясини амалга ошириш бўйича “Йўл харитаси”нинг 7-банди ижросини таъминлаш юзасидан Қорақалпоғистон Республикасида Этномаданий инфратузилмани ривожлантириш бўйича ҳаракатлар режасида ўз ифодасини топган. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳузурида миллатлараро тотувлик, бағрикенглик ва ҳамжиҳатликни таъминлаш бўйича жамоатчилик кенгаши таркиби тасдиқланди, ишчи гуруҳ томонидан жамиятда юзага келиши мумкин бўлган миллатлараро зиддиятлар ва низоларининг олдини олишни ташкил этишга ҳамда мониторинг қилишга қаратилган амалий чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ҳозирги кунда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг “Жамоат ва диний ташкилотлар билан алоқалар бўйича котибияти” бўлими республикада соҳага оид ишларни муфовиқлаштириб келмоқда. Ҳозирги вақтда Қорақалпоғистонда қozoқ, туркман, рус, корейс, украин миллий маданий марказлари, Қўнғирот тумани Қozoқ миллий маданий марказ бўлими фаолият юритмоқда. Бу миллий маданий марказлар бошчилигида Қорақалпоғистон Республикасининг барча ҳудудларида турли фестиваллар, кўрик-танловлар, ҳар бир халқнинг миллий хусусиятларини ифодаловчи байрамлар,

семинарлар, конференциялар ва учрашувлар ўтказиш аънанага айланган.

Қорақалпоғистон Республикасида миллатлараро муносабатлар соҳасида амалга оширилаётган ишларнинг амалий натижаси республикамиз бўйлаб ўтказилаётган тадбирларда, учрашувларда, умумхалқ Наврўз байрамида, шунингдек, ҳар бир миллатнинг миллий байрамларида ўз ифодасини топмоқда. «Ўзбекистон – умумий уйимиз» фестивалининг Қорақалпоғистон Республикаси босқичи ҳар йили барча туманларда ўтказиб келинмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, ҳозирги глобаллашган дунёда миллатлараро муносабатлар мустақилликнинг дастлабки кунларидан давлат сиёсати даражасига кўтарилди ва ҳуқуқий асослар яратилди.

Миллатлараро тотувлик жамиятимизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг аҳамиятли фактори бўлиб, мамлакатимизда миллатидан қатъи назар барча фуқароларнинг манфаатлари қонуний асосда кафилланган.

Ўзбекистон Республикасида 30 июль – Халқлар дўстлиги куни деб белгиланиши соҳада амалга оширилаётган ислохотларни янги босқичга олиб чиқди. Бу кунни байрам сифатида белгилашдан асосий мақсад жамиятимизда яшаётган турли миллатлар ўртасида ҳамжиҳатлик, бағрикенглик, миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш ва дўстлик алоқаларини янада ривожлантиришдан иборат.

Адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.М. Демократик ислохотларни изчил давом эттириш, халқимиз учун тинч ва осойишта, муносиб ҳаёт даражасини яратиш барқарор тараққиёт кафолатидир. "Халқ сўзи", 2 ноябрь 2016.
2. Исоқов Б. Ўзбекистонда миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенглик. // Ўзбекистон Республикаси ФА Қорақалпоғистон бўлимининг «Хабаршысы». – Нукус.2004. № 5-6.
3. “Халқ сўзи” газетаси. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Республика байналмилал маданият маркази ташкил этилганининг 25 йиллигига бағишланган учрашувдаги нутқи. 2017 йил 25-январь, №18 (6712)
4. 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили» да амалга оширишга оид Давлат дастурини ўрганиш бўйича илмий-услубий рисола. Тошкент. 2017. 210-б
5. Мирзиёев Ш. Миллий тараққиёт йўлимининг қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. Тошкент. 2017.
6. «Халқ сўзи» газетаси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги Фармони. 2017 йил 23 май, №101 (6795)
7. «Халқ сўзи» газетаси. Миллатлараро муносабатлар соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. 2019-йил 19-ноябрь №239 (7469)
8. <https://interkomitet.uz/>
9. <https://interkomitet.uz/>

(Тақризчи: Б.Усманов – тарих фанлари доктори)